

ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТА ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Федорчук Микола Васильович

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права

Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) положенням статті 14 передбачає, що посадові особи підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні правопорушення, зв'язані з недодержанням установлених правил у сфері охорони порядку управління, державного і громадського порядку, природи, здоров'я населення та інших правил, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків [1].

Тобто, КУпАП чітко визначає, що окрім фізичних осіб, які історично були єдиними суб'єктами адміністративної відповідальності, такий вид відповідальності може застосовуватись до спеціальних суб'єктів – посадових осіб. На превеликий жаль, положення даної зазначеної статті 14 на сьогодні є єдиним у межах чинного адміністративно-деліктного законодавства та в межах недосконалого єдиного кодифікованого акту – КУпАП – яке до складу суб'єктів адміністративної відповідальності включає суб'єктів, які можуть бути наділені владними повноваженнями.

Визначення суб'єкта владних повноважень міститься у іншому кодифікованому нормативно-правовому акті, основне завдання якого встановити процедурні основи можливості приватних осіб оскаржити рішення, дії, бездіяльність суб'єктів влади, а саме – Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Так, положенням пункту 7 частини 1 статті 4 КАС України передбачено, що суб'єкт владних повноважень – це орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), орган місцевого самоврядування, орган військового управління, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг [2].

З нормативного аналізу двох зазначених положень законодавства слідує наступне:

– посадова особа є одним із видів суб'єкта владних повноважень, тобто поняття суб'єкта владних повноважень є ширшим ніж поняття посадової особи;

– дії посадової особи можна оскаржити у порядку адміністративного судочинства, тобто у процесі вирішення публічно-правового спору, який

відповідно до положення пункту 2 частини 1 статті 4 КАС України є спором у якому хоч одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій, або однією стороною є суб'єкт надання адміністративних послуг суб'єктом владних повноважень, і спір виник у зв'язку із наданням або ненаданням зазначених послуг, або ж однією стороною є суб'єкт виборчого процесу або референдуму і спір виник у зв'язку із порушенням прав такого суб'єкта з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи [2].

З огляду на зазначене у процесі реалізації адміністративно-деліктного законодавства виникають наступні проблемні питання, що потребують наукового та нормативного вирішення для ефективного застосування адміністративно-деліктних норм та притягнення публічних суб'єктів до адміністративної відповідальності.

По-перше, вищезазначені положення чинного законодавства вказують на те, що наявність визначення суб'єкта владних повноважень в межах КАС України і його відсутність в межах КУпАП впливає на правореалізацію, хоча змістовно не відрізняється, що означає можливість притягнення до адміністративної відповідальності суб'єктів владних повноважень навіть за відсутності нормативного підґрунтя, оскільки положення статті 14 КУпАП очевидно є недостатнім.

По-друге, відсутність чіткого розуміння посадової особи в межах КУпАП проковує неоднозначне застосування його норм, що впливає на відсутність усталеності практики його застосування, оскільки нормативний підхід «посадова особа» є похідним від категорії «посада», яка визначається в межах трудового законодавства, що в свою чергу, є пережитком радянського періоду нормотворення.

Таким чином, на сьогодні відсутні підстави стверджувати, що суб'єкти владних повноважень не можуть бути суб'єктами адміністративної відповідальності, проте, недосконалість нормативного визначення даної правової категорії негативно відображається на реалізації адміністративно-деліктного законодавства.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>